

KINH NGHIỆM HUY ĐỘNG NGUỒN TÀI CHÍNH CỦA CÁC CÂU LẠC BỘ BÓNG ĐÁ CHUYÊN NGHIỆP TRÊN THẾ GIỚI VÀ BÀI HỌC ĐỐI VỚI BÓNG ĐÁ CHUYÊN NGHIỆP VIỆT NAM

Bùi Việt Hà⁽¹⁾

Tóm tắt:

Bằng phương pháp phân tích, tổng hợp tài liệu và phỏng vấn các chuyên gia, chúng tôi đã tổng hợp kinh nghiệm huy động nguồn tài chính của các câu lạc bộ Bóng đá chuyên nghiệp tại các nước Anh, Đức và Nhật Bản. Kết quả cho thấy, ở mỗi quốc gia, mỗi CLB lại có nhiều cách huy động nguồn tài chính khác nhau, trong đó, chủ yếu là từ các hoạt động kinh doanh, quảng cáo, khai thác thương quyền và phát hành cổ phiếu. Đây là bài học đối với các CLB Bóng đá Việt Nam khi thể thao chuyên nghiệp nói chung và Bóng đá nói riêng đang có bước phát triển vượt bậc.

Từ khóa: Kinh nghiệm, tài chính, CLB Bóng đá chuyên nghiệp, Việt Nam

Experience in mobilizing financial resources of professional football clubs in the world and lessons for Vietnamese professional football

Summary:

By analyzing, synthesizing documents and interviewing experts, we have synthesized the experience of mobilizing the main sources of professional football clubs in England, Germany and Japan. Copy. The results show that, in each country, clubs have many different ways to mobilize financial resources, in which, mainly from business activities, advertising, exploiting franchises or publishing. share. This is one of the lessons for Vietnamese football clubs when professional sports in general and football in particular are making great progress.

Keywords: Experience, finance, football club, professional, Vietnam.

ĐẶT VẤN ĐỀ

Trải qua hơn 20 năm hình thành và phát triển Bóng đá chuyên nghiệp tại Việt Nam cho thấy, mặc dù đã đạt được nhiều thành tựu nhưng bên cạnh đó vẫn còn một số vấn đề cần được quan tâm giải quyết, khắc phục trong quá trình tổ chức, đặc biệt, bài toán tài chính là vấn đề cốt lõi.

Theo báo cáo thường niên của Công ty cổ phần Bóng đá chuyên nghiệp Việt Nam (VFP), khoản thu trung bình mỗi năm của một câu lạc bộ (CLB) tại V.League dao động từ 1,9 đến 2,7 triệu USD. Tuy nhiên, khoản chi lại dao động từ 2,7 đến 3 triệu USD. Điều này có nghĩa, mỗi năm, một CLB lỗ ít nhất gần 1 triệu USD. Mặc dù các CLB đã có những nhà tài trợ đồng hành nhưng cũng cần nhìn nhận rằng, các CLB đang gặp phải những khó khăn nhất định.

Tình hình tài chính của các CLB Bóng đá là yếu tố thiết yếu, đảm bảo khả năng thanh toán và tồn tại của CLB theo thời gian. Thực tiễn và

cả lý thuyết đều cho thấy sự cần thiết phải nghiên cứu các yếu tố tài chính, cũng như các yếu tố thể thao và doanh nghiệp để phân tích dòng thu nhập có thể có và để quản lý tốt các hoạt động của CLB.

Xuất phát từ thực tiễn đó, chúng tôi tiến hành tìm hiểu, tổng hợp kinh nghiệm huy động nguồn tài chính của các CLB Bóng đá thành công trên thế giới, từ đó có những đánh giá, đúc rút kinh nghiệm cho các CLB Bóng đá Việt Nam.

PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU

Để giải quyết nhiệm vụ đặt ra chúng tôi sử dụng các phương pháp nghiên cứu: Phương pháp phân tích và tổng hợp tài liệu; Phương pháp phỏng vấn tọa đàm và phương pháp toán học thống kê.

Kết quả nghiên cứu được tổng hợp từ 10 bài viết, công trình nghiên cứu đã được công bố của các tác giả nước ngoài về thực trạng nguồn tài chính của các CLB tại các nước Anh, Đức và Nhật Bản.

⁽¹⁾NCS, Trường Đại học TDTT Bắc Ninh; Email: Buiviettha.tccb@gmail.com

KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU VÀ BÀN LUẬN

1. Kinh nghiệm tạo nguồn tài chính của các CLB Bóng đá chuyên nghiệp tại Vương quốc Anh

Các phương thức tạo nguồn tài chính chủ yếu của CLB Bóng đá tại nước Anh bao gồm:

+ Vốn vay từ tập đoàn ngân hàng: Đối với các CLB Bóng đá chuyên nghiệp sẽ được vay với lãi suất ưu đãi và kèm theo điều khoản quảng cáo cho tập đoàn đó.

+ Nguồn từ vốn vay tín dụng thương mại: Đây là phương thức tạo nguồn vốn tương đối lý tưởng, được hầu hết các CLB sử dụng. Do mỗi CLB đều có tài sản cố định, họ mang tài sản thế chấp, vay mượn có kỳ hạn. Trong năm 2003 CLB Manchester United mua cầu thủ mất 7,5 triệu EU, số tiền này được lấy từ trong số tiền vay tín dụng định kỳ 4 năm là 27,5 triệu EU.

+ Nguồn vốn nhờ thế chấp cầu thủ: Đây là phương thức tạo vốn khá mới mẻ, trong đó, các ngân hàng sẽ định giá cầu thủ và chi trả cho các CLB giá trị của cầu thủ đó. Số tiền có thể được đưa cho CLB hoặc ngân hàng trực tiếp đứng ra thực hiện giao dịch mua bán cầu thủ.

+ Nguồn tài chính thông qua phát hành cổ phiếu: Đây là phương thức thường dùng của nhiều CLB Bóng đá chuyên nghiệp của Anh. Ngay từ năm 1898 có CLB Bóng đá chuyên nghiệp Anh đã phát hành 8000 cổ phiếu, mỗi cổ phiếu giá 1 bảng Anh. Đến nay, giá cổ phiếu đã tăng gấp hàng chục lần.

2. Kinh nghiệm tạo nguồn tài chính của các CLB Bóng đá chuyên nghiệp tại Nhật Bản

Ở Nhật Bản hình thành Liên minh Bóng đá chuyên nghiệp Nhật Bản gồm Hiệp hội Bóng đá Nhật Bản và CLB Bóng đá chuyên nghiệp. Trong đó, các CLB Bóng đá chuyên nghiệp tự tổ chức kinh doanh để tạo các khoản thu như: vé xem thi đấu; chuyển nhượng cầu thủ; các khoản dịch vụ khác kèm theo thi đấu; phát hành cổ phiếu; lệ phí hội viên... các khoản thu khác được thông qua Liên minh Bóng đá chuyên nghiệp Nhật Bản. Theo báo cáo của Liên đoàn Bóng đá Nhật Bản, năm 2009, tổng doanh thu của Liên đoàn đạt 200 triệu USD, trong đó nguồn thu đến từ các hoạt động kinh doanh, quảng cáo, khai thác thương quyền chiếm tỷ lệ cao nhất. (Bảng 1)

Bảng 1. Tổng doanh thu của Liên đoàn Bóng đá Nhật Bản năm 2009

Tổng doanh thu	200 triệu USD
- Nguồn thu từ các hoạt động kinh doanh, quảng cáo, khai thác thương quyền...	194,44 triệu USD
- Nguồn thu từ các tổ chức xã hội. Trong đó từ:	5,66 triệu USD
+ Tổ chức cá cược Bóng đá	1,86 triệu USD
+ Ủy ban Olympic Nhật Bản	1,68 triệu USD
+ Tổ chức thể thao nghiệp dư Nhật Bản	0,07 triệu USD
+ Bộ Khoa học và Giáo dục Nhật Bản	0,16 triệu USD
+ Từ FIFA	0,90 triệu USD
+ Các nguồn thu khác	0,98 triệu USD

Nguồn: J. League

3. Kinh nghiệm tạo nguồn tài chính của các CLB Bóng đá chuyên nghiệp tại Cộng hòa Liên bang Đức

Các CLB tạo nguồn thu chủ yếu từ giải Bóng đá Vô địch quốc gia (Bundesliga). Giải đấu do Ban tổ chức các giải Bóng đá Đức (DFL) chịu trách nhiệm điều hành. DFL thực hiện các nhiệm vụ: Bản quyền truyền hình, bản quyền phát thanh, bản quyền hình ảnh theo quy chuẩn của mình; công tác chuyên môn Bóng đá và cổ động viên; tổng hợp số liệu chính thức của các trận đấu; cấp phép cho các CLB tham gia giải đấu theo tiêu chuẩn UEFA (tổ chức, cơ sở vật

chất, ký kết hợp đồng cầu thủ, chuyển nhượng cầu thủ) trên cơ sở các tiêu chí cụ thể. DFL thực hiện đầy đủ trách nhiệm và nghĩa vụ được phân quyền bao gồm: tổ chức, quản lý và điều hành giải Bóng đá nhà nghề Đức; bảo vệ và quản lý thương quyền của giải Bundesliga và cấp phép cho các CLB theo các quy định về tiêu chuẩn cấp phép của UEFA. Mục tiêu quan trọng nhất là nâng cao hình ảnh của giải đấu và quyền lợi của các CLB, đặc biệt là nguồn tài chính thu được từ việc bán thương quyền của giải.

Tổ chức của DFL bao gồm 3 bộ phận: Hội đồng quản trị của công ty, Ban cấp phép và Hội đồng

điều hành giải. DFL có các phòng chức năng: Phòng bản quyền nghe, nhìn (truyền hình và bảo vệ bản quyền); Phòng tài chính, công nghệ thông tin và tổ chức; Phòng các vấn đề Bóng đá và cổ động viên (các vấn đề về cổ động viên, lịch thi đấu, sân vận động, các số liệu chính thức của các trận đấu); Phòng truyền thông (kỹ thuật số, sản phẩm quản lý truyền thông tương tác, tiếp thị số); Phòng cấp phép cho các CLB tham gia giải VĐQG và hạng Nhất quốc gia; Phòng pháp lý (công tác xã hội, quan hệ quốc tế và luật); Phòng thể thao và phát triển Bóng đá trẻ (cầu thủ và các vấn đề chuyển nhượng, trọng tài, các học viện Bóng đá trẻ) và Phòng quan hệ công chúng (quan hệ công

chúng, sự kiện và xuất bản). Theo báo cáo của Liên đoàn Bóng đá Đức, nguồn thu của các CLB được huy động từ 6 nguồn chính: Vé xem trận đấu, quảng cáo, truyền thông, chuyển nhượng cầu thủ, kinh doanh và các nguồn thu khác.

4. Thực trạng tài chính của các CLB Bóng đá chuyên nghiệp Việt Nam

Việc độc lập về tài chính là yếu tố tiên quyết để phát triển Bóng đá chuyên nghiệp. Qua trao đổi, phỏng vấn và tổng hợp các báo cáo tài chính của Liên đoàn Bóng đá Việt Nam (VFF), các CLB Bóng đá chuyên nghiệp, chúng tôi đã tìm hiểu được tổng nguồn thu và nguồn chi của các CLB trong năm 2019. Kết quả trình bày cụ thể tại bảng 2.

Bảng 2. Bảng tổng hợp nguồn thu của các câu lạc bộ Bóng đá Việt Nam năm 2019

STT	Các nguồn thu	m _i (USD)	Tỷ lệ %
1	Nhà tài trợ	13,706,202	51.18
2	Bản quyền truyền hình và các khoản thu khác	2,993,355	11.18
3	Từ nguồn ngân sách Nhà nước	5,403,235	20.18
4	Cho thuê sân vận động	35,690	0.13
5	Từ liên đoàn Bóng đá QG, giải League	1,102,224	4.12
6	Phí chuyển nhượng	773,220	2.89
7	Bán hàng (vật phẩm)	1,955,597	7.30
8	Phí thành viên	4,934	0.02
9	Tiền bán vé	803,842	3.00
Tổng		26,778,299	

Nguồn: VFF

Qua bảng 2 cho thấy, tổng nguồn thu của các CLB đến từ 9 nguồn, trong đó nguồn thu từ các nhà tài trợ chiếm tỷ lệ cao nhất với 51.18%; tiếp đến là nguồn thu từ nguồn ngân sách Nhà nước là 20.18%; nguồn thu thấp nhất là phí thành viên và cho thuê sân vận động với tỷ lệ lần lượt là 0.02% và 0.13%.

Bên cạnh đó, trong giai đoạn 2019-2022, tổng doanh thu đạt được của VFF là hơn 1.000 tỷ VNĐ, trong đó, doanh thu từ tài trợ cũng chiếm tỷ lệ cao nhất với 50%, tiếp đến là doanh thu từ tổ chức quốc tế đạt 13% và doanh thu từ các nguồn thu khác và dự án đạt lần lượt 16% và 21%. Có thể thấy rằng, doanh thu không chỉ các CLB mà của cả VFF cũng đa phần phụ thuộc vào các nhà tài trợ và nguồn tài trợ này hoàn toàn không đủ và không bền vững.

Điều này được thể hiện khi báo cáo khoản chi của các CLB V.League cho thấy, trong năm 2019, trung bình mỗi CLB lỗ 751.029 USD (tương đương khoảng 17 tỷ VNĐ).

Khi trao đổi sâu với các cán bộ của VFF và các CLB, chúng tôi được biết, sở dĩ các nguồn thu khác từ bản quyền truyền hình, phí chuyển nhượng hay bán vật phẩm, vé...còn chưa cao là do:

- Phần lớn sân Bóng đá thuộc sở hữu của chính quyền địa phương, chưa có sân Bóng đá thuộc sở hữu của CLB Bóng đá chuyên nghiệp nên ảnh hưởng đến các chiến lược vận động tài trợ dài hạn.

- Chưa có CLB Bóng đá chuyên nghiệp nào đủ khả năng tham gia sân chứng khoán để thu hút thêm các nhà đầu tư chiến lược đóng góp vào sự phát triển của đội bóng.

- Các trận đấu Bóng đá vẫn mang nặng thành tích thi đấu, chưa lồng ghép được tính chất giải trí. Khán giả đa phần đến sân chỉ để xem Bóng đá chứ chưa được tham gia các hoạt động liên kết với các đơn vị tài trợ bên ngoài sân bóng.

- Thời gian thi đấu cũng chưa thật sự hợp lý để phục vụ người hâm mộ đến sân cũng như khán giả xem truyền hình trực tiếp.



22

LÝ LUẬN VÀ THỰC TIỄN THỂ DỤC THỂ THAO

4. Trương Quốc Uyên

Cuộc vận động toàn dân rèn luyện thân thể theo gương Bác Hồ vĩ đại góp phần tích cực nâng cao chất lượng dân số Việt Nam

6. Trương Anh Tuấn

Một số suy nghĩ về đào tạo nguồn nhân lực thể dục thể thao

11. Nhật Minh

Trường Đại học Thể dục thể thao Bắc Ninh tập trung nâng cao năng lực đội ngũ giảng viên, cán bộ quản lý đáp ứng yêu cầu đổi mới căn bản toàn diện giáo dục và đào tạo giai đoạn 2019 – 2030

BÀI BÁO KHOA HỌC

13. Nguyễn Văn Phúc

Thực trạng rủi ro pháp lý trong hoạt động Thể dục thể thao ở Việt Nam

19. Bùi Việt Hà

Kinh nghiệm huy động nguồn tài chính của các câu lạc bộ Bóng đá chuyên nghiệp trên thế giới và bài học đối với Bóng đá chuyên nghiệp Việt Nam

23. Nguyễn Bá Hòa

Lựa chọn giải pháp ứng dụng thể dục thể thao thích ứng cho người khuyết tật ở thành phố Hà Nội

26. Đào Thị Phương Chi

Hiệu quả mô hình giáo dục thể chất theo nhu cầu người học tại Trường Đại học Thủ đô Hà Nội

31. Trần Văn Tùng

Thực trạng công tác thể dục thể thao ngoại khóa của sinh viên Trường Đại học Thủ đô Hà Nội

37. Bounnuang Kamphengthong

Thực trạng nhu cầu, động cơ, lý do không tích cực tham gia các hoạt động thể thao của học sinh trung học phổ thông ở Thủ đô Viêng Chăn - Lào

41. Ngô Mạnh Cường

Biện pháp nâng cao hiệu quả dạy và học môn Giáo dục thể chất cho sinh viên Trường Đại học Công nghệ Thông tin và Truyền thông – Đại học Thái Nguyên

46. Nguyễn Hải Tùng

Đánh giá thực trạng thể lực chung của nam sinh viên Trường Đại học luật Hà Nội

49. Hoàng Sỹ Trung

Thực trạng mức độ hứng thú học tập các học phần kiến thức bổ trợ trong chương trình đào tạo sinh viên ngành Giáo dục thể chất, Trường Đại học Hồng Đức

52. Mai Thị Bích Ngọc; Nguyễn Thị Thu Hiền; Lê Đức Anh

Xác định tiêu chí đánh giá kỹ năng mềm cho sinh viên Trường Đại học Thể dục thể thao Bắc Ninh

57. Phạm Thế Vượng; Nguyễn Tất Tuấn

Thực trạng các yếu tố ảnh hưởng tới chất lượng dạy học trực tuyến cho sinh viên chuyên ngành Bóng chuyền, Trường Đại học Thể dục thể thao Bắc Ninh

63. Nguyễn Thị Hà; Đào Thị Hoa Quỳnh

Thực trạng động cơ học tập Thể dục thể thao của sinh viên Đại học Thái Nguyên

66. Nguyễn Thị Thảo Mai, Nguyễn Đình Chung

Thực trạng huấn luyện sức mạnh tốc độ cho nam vận động viên Cầu lông lứa tuổi 14-15 tỉnh Bắc Giang

TIN TỨC - SỰ KIỆN VÀ NHÂN VẬT

70. Trần Đức Thọ

Thể thao người khuyết tật Việt Nam tích cực chuẩn bị tham dự Asean Para Games 12 và Asian Para Games 4

72. Vũ Trọng Lợi

Tiếp tục phát triển Yoga Việt Nam

77. Phạm Tuấn Dũng; Phạm Việt Hà

Bài tập nâng cao thể lực với tạ tay

80. Thẻ lệ viết và gửi bài.

THEORY AND PRACTICE OF SPORTS

4. Truong Quoc Uyen

The movement of the whole people to exercise their bodies following the example of the great Uncle Ho contributed positively to improving the quality of Vietnam's population

6. Truong Anh Tuan

Some thoughts on human resource training in sport

11. Nhat Minh

Bac Ninh Sports University focuses on improving the capacity of lecturers and managers to meet the requirements of fundamental and comprehensive renovation of education and training in the period of 2019 - 2030

ARTICLES

13. Nguyen Van Phuc

Current status of legal risks in sport activities in Vietnam

19. Bui Viet Ha

Experience in mobilizing financial resources of professional football clubs in the world and lessons for Vietnamese professional football

23. Nguyen Ba Hoa

Selection of adaptive sports application solutions for people with disabilities in Hanoi City

26. Dao Thi Phuong Chi

Effectiveness of the model of physical education according to the needs of learners at Hanoi Capital University

31. Tran Van Tung

Actual situation of extracurricular sports activities of students at Hanoi Capital University

37. Bounnuang Kamphengthong

Current status of needs, motivations and reasons for participating in sports practice of high school students in Vientiane Capital - Laos

41. Ngo Manh Cuong

Measures to improve the effectiveness of teaching and learning Physical Education for students University of Information and Communication Technology - Thai Nguyen University

46. Nguyen Hai Tung

Assessment of the general physical condition of male students at Hanoi Law University

49. Hoang Sy Trung

Current status of interest in learning complementary knowledge modules in the training program of students majoring in Physical Education, Hong Duc University

52. Mai Thi Bich Ngoc; Nguyen Thi Thu Hien; Le Duc Anh

Determination of soft skills assessment criteria for students of Bac Ninh University of Physical Education and Sports

57. Pham The Vuong; Nguyen Tat Tuan

Actual situation of factors affecting the quality of online teaching for students majoring in Volleyball, Bac Ninh Sports University

63. Nguyen Thi Ha; Dao Thi Hoa Quynh

Current status of students' motivation to study physical education at Thai Nguyen University

66. Nguyen Thi Thao Mai, Nguyen Dinh Chung

Current status of speed strength training for male Badminton players aged 14-15 in Bac Giang province

NEWS - EVENTS AND PEOPLE

70. Tran Duc Tho

Sports for people with disabilities in Vietnam actively prepares to participate in Asean Para Games 12 and Asian Para Games 4

72. Vu Trong Loi

Continue to develop Vietnamese Yoga

77. Pham Tuan Dung; Pham Viet Ha

Strength training with dumbbells

80. Rules of writing and posting.



Tạp chí KHOA HỌC

ĐÀO TẠO VÀ HUẤN LUYỆN THỂ THAO

JOURNAL OF SCIENTIFIC TRAINING AND SPORTS COACHING

Ministry of Culture, Sports and Tourism - Bac Ninh Sport University

Trường Đại học Thể dục Thể thao Bắc Ninh - Bộ Văn hoá, Thể thao và Du lịch

ISSN 1859-4417

**Số 2 -2023
(75)**

